

Debatt

debatt@dn.no

Debatt på villspor

Sverige, Finland og Nato-allierte oppgraderer sine stridsvogner i stort antall. I Norge hevdes det at stridsvogner er avleggs.

Trusselbildet i Europa er dramatisk endret. De fleste vestlige nasjoner revurderer egen forsvarsevne og vi har i Norge for første gang på tiår fått en forsvarsdebatt. Spesielt er landmakten satt under lupen, og den igangsatte moderniseringen av Hæren med viktige investeringer som oppgradering av stridsvogn er satt på vent.

Sterke krefter hevder at stridsvogner er avleggs og ser etter ny og billigere teknologi. Det er en tvilsom strategi. Det er ikke realistisk med fantasifulle alternative modeller. Vi som faktisk skal utføre oppgaven er ikke i tvil om at den norske Hæren må ha stridsvogner i vår verktøykasse.

Våre naboer og nærmeste samarbeidspartnere har konkludert. Sverige hadde planlagt å oppgradere 43 av sine Leopard 2 stridsvogner, men øker nå dette tallet til 120. Finland besluttet på kort varsel å gå til anskaffelse av ekstra stridsvogner, og har nå 200 Leopard 2. Nederland avvirket først sine stridsvognavdelinger, men begynte i 2015 å gjenopprette dem. Tyskland oppgraderer sine Leopard 2. Danmark har 51 Leopard 2, og planlegger å oppgradere samtlige av disse. Vår viktigste allierte i Storbritannia og USA oppgraderer sine Challenger 2 og M1A2 Abrams stridsvogner.

Hva er det eventuelt vi vet, som ikke våre allierte vet? Debatten om landmakten har kommet på villspor, og dessverre fått fotfeste i meningsbærende miljøer som forskutterer et fremtidig teknologisk konsept. Det kan synes svært langt dit. Et troverdig forsvar må kunne virke i dag og i morgen, og ikke først om 10-20 år gitt at teknologien faktisk inntreffer og fremdeles er motstanderen overlegen.

Kritikere av en mekanisert struktur påstår at den er «for tung» og «statisk». Tung i denne sammenheng har liten relevans. Den mekaniserte strukturen skal ikke løftes av noen. Mekaniserte moderne plattformer gir god beskyttelse, mobilitet og ildkraft. Mekaniserte styrker er heller ikke statiske. Tvert om. De har svært god mobilitet, både på og utenfor vei. Det er ingen andre enheter i verden som vil kunne flytte substansiell kampkraft til

Sjef for Panserbataljonen Pål Berglund foran stridsvognen CV90. Foto: Privat

Brigade Nord har ved flere anledninger de siste par årene gjennomført uvarslede reaksjonsøvelser der vi er på plass i Finnmark på timer, og ikke dager og uker som enkelte hevder

Innlegg Pål Berglund Terje Bruøygard Steinar Dahl

Terje Bruøygard er sjef for Telemark Bataljon/Brigade Nord.

Steinar Dahl er sjef 2 for Bataljon/Brigade Nord.

Finnmark raskere enn Brigade Nords mekaniserte elementer. Det er oppsiktsvekkende at til og med forskere ved Forsvarets forskningsinstitutt hevder at Hæren er for tung og treg, uten å begrunne det videre. De opererer med helt irrelevante tidslinjer for brigadens evne til å forflytte seg.

Brigade Nord har ved flere anledninger de siste par årene gjennomført uvarslede reaksjonsøvelser der vi er på plass i Finnmark på timer, og ikke dager og uker som enkelte hevder.

Hvis Norge blir utfordret på landjorden må vi ha en hær som kan virke i flere konfliktscenarier. Enten «ukjente grønne menn» dukker opp på flyplassene som i Ukraina, eller det kommer en fullskala invasjon med fremrykkende bakkestyrker. Flyktningestrømmer, bevæpnede bander og irregulære styrker kan like gjerne utgjøre «invasjonsstyrken». Kan disse utfordres med indirekte virkemidler som krysserraketter eller geriljastyrker? Høyst tvilsomt.

Man kommer ikke utenom et fundament av robuste konvensjonelle landstyrker. Selvfølgelig med en fellesoperativ og tverrsektoriell tilnærming. Et konsept uten kjernen av kampkraft på landjorden er i så fall et «nytt» konsept for å slåss den forrige krigen, som ikke er tilpasset dagens og morgendagens komplekse trusselbilde.

Landmakten må kunne virke mot regulære konvensjonelle angrep. I simuleringer, krigsspill, øvelser og i vanlig sunn fornuft – forstår man at de eneste våpen Norge har til å gå i duell med en angripende tung mekanisert fiende er våre egne stridsvogner. Vi vil ikke få nok kryssermissiler tilgjengelig, vårt nye kampfly F-35 vil ha andre primær oppgaver og illusjoner om en oppgradering av støtteplattformene fremfor å ha stridsvogner er urealistisk. De teknologiske løsningene finnes ikke. Nåværende direktskytende rakett-systemer har typisk to-fire raketter tilgjengelig. En stridsvogn har 42 granater med seg! En

rakett kan fort koste 500.000 kroner og bruke 20 sekunder ut til et mål. En stridsvogngranat koster 20.000 kroner og bruker to sekunder ut til et mål. Krig handler om å vinne dueller, da må man ha rett verktøy.

I fremtiden vil slagfeltet være forandret. Det kommer sikkert paradigmeskifter eller revolusjonerende teknologi som endrer måten vi vil utkjempe krig på. Men det er ikke nå. Og Norge må ikke gjøre den feilen at vi erstatter noe som fungerer med noe vi ikke vet hva er – bare for å få regnestykket til å gå opp. Det er forresten nok en usannhet i debatten.

Stridsvogner er ikke dyre slik det hevdes. Driftskostnadene på en stridsvogn per år er så vidt nok til å betale lønnen til tre FFI-forskere eller stabsoffiserer. Gjøtt hvem som produserer mest kampkraft.

Pål Berglund, sjef Panserbataljonen/Brigade Nord, **Terje Bruøygard**, sjef Telemark Bataljon/Brigade Nord og **Steinar Dahl**, sjef 2, Bataljon/Brigade Nord